

การตลาดของกระเทียม

ในตอนต้นฤดูเก็บเกี่ยวกระเทียม ระยะเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน มีผลผลิตกระเทียมออกสู่ตลาดมากทำให้กระเทียมล้นตลาด กระเทียมจึงมีราคาต่ำโดยถูกพ่อค้ากดราคาซื้อ แต่สำหรับภาวะตลาดกระเทียมตั้งแต่ปี 2524 เป็นต้นมา ราคากระเทียมโดยเฉลี่ยสูงกว่าปีก่อน ๆ ทั้งนี้เพราะกระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศควบคุมการนำกระเทียมทั้งชนิดสดและแห้งเข้ามาในราชอาณาจักรโดยจะผ่อนผันให้นำเข้าได้ในปริมาณที่เหมาะสมเมื่อเกิดภาวะขาดแคลนในประเทศ ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 12 พฤศจิกายน 2523 เป็นต้นมา ดังนั้นกระเทียมในท้องตลาดที่ขายกันอยู่จึงเป็นกระเทียมจากการทำไร่ของเกษตรกรในประเทศไทยเอง โดยทั่วไปเกษตรกรมีวิธีการจำหน่ายกระเทียม 2 วิธี คือ

1. ขายกระเทียมที่ปลูกแบบขายเหมาไร่ให้กับพ่อค้า เรียกกันว่าขายเหมา ผู้รับซื้อส่วนใหญ่เป็นพ่อค้าคนกลางในระดับท้องถิ่น วิธีการขายนั้นอาจจะให้พ่อค้ามาตีราคาทำไร่เมื่อกระเทียมแก่จัดถึงกำหนดที่จะถอนได้ หรืออาจมีการตกลงราคากันก่อนล่วงหน้าในขณะที่กระเทียมยังอ่อนอยู่ในกรณีนี้เกษตรกรผู้ปลูกจะต้องดูแลรักษาจนกระทั่งกระเทียมแก่จัดสามารถเก็บเกี่ยวได้ การขายเหมาไร่นี้พ่อค้าจะรับผิดชอบจ้างแรงงานในการถอนกระเทียมเอง

2. ขายในรูปกระเทียมสดหรือกระเทียมแห้งที่มีดจุกเรียบร้อยแล้ว วิธีนี้เกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมจะเก็บกระเทียมจากไร่มามัดจุกฝึงลมให้แห้งพอสมควร แต่ยังเป็นกระเทียมสดอยู่ แล้วขายให้พ่อค้าที่มารับซื้อหรือขายผ่านพ่อค้าในท้องถิ่น สำหรับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรก็จะขายให้กับสหกรณ์ที่รับซื้อ ส่วนใหญ่จะขายกระเทียมแบบคละกันไปไม่มีการคัดประเภท มีเกษตรกรบางส่วนเป็นผู้ลงทุนทำไร่ด้วยเงินทุนของตนเองซึ่งมีเป็นส่วนน้อย จะเก็บกระเทียมไว้ในรูปกระเทียมเข้าหรือกระเทียมแห้งเพื่อจะนำออกขายในตลาดระยะต่อไปเมื่อระดับราคาสูงขึ้น

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้ผลิตรายเล็ก ๆ ซึ่งมีเงินทุนน้อย จึงนิยมขายกระเทียมสดเพื่อนำเงินมาใช้จ่ายและชำระหนี้เงินที่กู้ยืมมาทำไร่กระเทียม และเกษตรกรเหล่านี้นิยมขายกระเทียมแบบขายเหมาไร่ เนื่องจากไม่มีเงินเป็นค่าจ้างแรงงานเก็บเกี่ยวกระเทียมจากไร่

ดังนั้น เกษตรกรจะถูกกดราคาจากพ่อค้าเพราะความจำเป็นด้านการใช้จ่ายทำให้ไม่มีอำนาจในการต่อรองราคา ส่วนเกษตรกรผู้ลงทุนทำไร่ขนาดใหญ่และมีทุนของตนเองสามารถเก็บกระเทียมไว้เป็นกระเทียมแห้งเพื่อนำออกสู่ตลาดในระยะต่อไปได้ แต่ก็ยังเป็นเพียงเกษตรกรกลุ่มเล็ก ๆ จึงขาดอำนาจในการต่อรองราคา เป็นเหตุให้เสียเปรียบพ่อค้าคนกลางอีกเช่นกัน และจากการสำรวจพบว่าในระยะปลายฤดูเก็บเกี่ยวกระเทียมซึ่งระดับราคากระเทียมสูงขึ้น กระเทียมแห้งส่วนใหญ่อยู่ในมือพ่อค้าคนกลาง เพราะเกษตรกรได้ขายไปตั้งแต่ต้นฤดูแล้ว คงเหลือเก็บไว้ใช้บริโภคและทำพันธุ์ในฤดูปลูกปีต่อไปเท่านั้น

ในด้านการดำเนินงานของพ่อค้า พ่อค้าในท้องถิ่นเมื่อซื้อกระเทียมแล้วจะนำไปคัดประเภท, มัดจุก ตัดราก ตากแดดจนกระเทียมแห้งพอสมควรจึงจะทำการบรรจุเชิงหรือกระสอบจำหน่ายให้พ่อค้าในจังหวัดหรือส่งจำหน่ายให้พ่อค้าในกรุงเทพฯ ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ย่านถนนทรงวาด แขวงจักรวรรดิและสัมพันธวงศ์ พ่อค้ากระเทียมในกรุงเทพฯ จะเป็นผู้รับซื้อกระเทียมรายใหญ่และทำหน้าที่เป็นตลาดกลางในการระบายกระเทียมไปยังพ่อค้าในจังหวัดและภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศอีกทอดหนึ่ง และกระเทียมบางส่วนพ่อค้าจะจัดจำหน่ายออกไปยังต่างประเทศที่เป็นตลาดกระเทียมของประเทศไทย

โครงสร้างการตลาดภายในประเทศ

ในปีหนึ่ง ๆ พ่อค้าจะออกรับซื้อกระเทียม 2 ช่วง คือช่วงที่หนึ่ง ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม กระเทียมที่รับซื้อในช่วงนี้เป็นชนิดที่ต้องนำส่งโรงงานกระเทียมดอง เรียกว่ากระเทียมพันธุ์เบา หรือกระเทียมดอ ช่วงที่สอง มีระยะเวลาประมาณ 4-5 เดือน นับแต่กลางเดือนมีนาคมเป็นต้นไป กระเทียมที่ขายในช่วงนี้เป็นกระเทียมที่เก็บไว้ได้นาน เนื่องจากเป็นกระเทียมที่มีระยะเวลาปลูกประมาณ 120 วันขึ้นไปเรียกว่ากระเทียมปี พ่อค้าจะนำไปเก็บไว้ให้แห้งสนิท เพื่อนำออกสู่ตลาดเมื่อราคาสูง จากรายงานของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ปรากฏว่า ในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนกรกฎาคม เกษตรกรจำหน่ายกระเทียมของตนออกสู่ตลาดในปริมาณถึงร้อยละ 95.27 ของปริมาณกระเทียมที่จำหน่ายทั้งหมด (ตารางที่ 4-1)

ตารางที่ 4-1

ปริมาณการขายกระเทียมของเกษตรกรแยกตามรายเดือน

เดือน	ร้อยละของปริมาณกระเทียมที่ออกสู่ตลาด
มกราคม	0.45
กุมภาพันธ์	10.07
มีนาคม	48.07
เมษายน	21.67
พฤษภาคม	7.30
มิถุนายน	5.35
กรกฎาคม	2.81
สิงหาคม	0.71
กันยายน	2.51
ตุลาคม	0.08
พฤศจิกายน	0.38
ธันวาคม	0.60
รวม	100

ที่มา : กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ระดับของตลาดและประเภทของพ่อค้าคนกลาง

1. ตลาดท้องถิ่น ตลาดระดับนี้เป็นการซื้อขายกระเทียมทั้งระหว่างพ่อค้ากับชาวไร่ โดยตรงและระหว่างพ่อค้าคนกลางด้วยกัน โดยพ่อค้ารายใหญ่จะรวบรวมรับซื้อจากพ่อค้ารายย่อย ๆ ที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป สถานที่ในการรับซื้ออาจเป็นที่ไร่ ที่บ้านของเกษตรกร หรือที่สำนักงานร้านค้าของพ่อค้าเอง ในตลาดท้องถิ่นนี้ประกอบด้วยพ่อค้าประเภทต่าง ๆ คือ

1.1 พ่อค้าคนกลางในท้องถิ่น พ่อค้าเมื่อรับซื้อกระเทียมสดมาจากเกษตรกรผู้ปลูกจะนำมาตากแห้งแล้วจึงจำหน่ายให้กับพ่อค้าในจังหวัด พ่อค้าระดับนี้จะมีอิทธิพลต่อเกษตรกรมาก เพราะเป็นผู้กำหนดราคารับซื้อ กำหนดคุณภาพและให้ข่าวสารการค้าและความเคลื่อนไหวด้านราคาแก่เกษตรกร รวมทั้งเป็นผู้ให้สินเชื่อในรูปต่าง ๆ แก่ชาวไร่และยิ่งกว่านั้นยังทำหน้าที่ขนส่งกระเทียมที่ซื้อด้วยตนเองอีกด้วย

1.2 สถาบันเกษตรกร หมายถึงสหกรณ์การเกษตรระดับอำเภอ ซึ่งจะทำหน้าที่ในการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก จุดมุ่งหมายก็เพื่อให้สมาชิกขายผลผลิตได้ในราคาที่เป็นธรรมอันจะช่วยให้สมาชิกมีรายได้จากการขายกระเทียมสูงขึ้น ในการรวบรวมผลผลิตนั้น สหกรณ์การเกษตรระดับอำเภอจะให้สมาชิกนำกระเทียมมาส่ง ณ สำนักงาน หรือจุดรวมโดยแยกตามขนาดและคุณภาพ สหกรณ์การเกษตรระดับอำเภอจะให้ราคาตามราคาตลาดประจำวัน เนื่องจากสหกรณ์การเกษตรระดับอำเภอมักจะมีเงินทุนหมุนเวียนในจำนวนจำกัด ดังนั้นในการรับซื้อสหกรณ์การเกษตรระดับอำเภอจะพยายามชักจูงให้สมาชิกที่มีความจำเป็นน้อยกว่าเก็บกระเทียมไว้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง แล้วทยอยนำส่งให้สหกรณ์การเกษตรระดับอำเภอรวบรวมในลำดับต่อไปเพื่อประโยชน์ของสมาชิกเอง เนื่องจากในระยะต่อไปราคากระเทียมจะสูงขึ้นและเพื่อสหกรณ์การเกษตรระดับอำเภอจะได้ลดภาระในการจัดหาสถานที่เก็บเพื่อรอการจำหน่าย โดยปกติสหกรณ์การเกษตรระดับอำเภอจะขายกระเทียมให้แก่พ่อค้าระดับขายส่งหรือพ่อค้ารายใหญ่หรือขายให้ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการขายและแจ้งราคาขายของกระเทียมแก่สหกรณ์การเกษตรระดับอำเภอและขายให้ตลาดต่างประเทศ โดยส่งให้บริษัทส่งออกซึ่งติดต่อไว้ล่วงหน้าในรูปขายขาด ในกรณีนี้ต้องเป็นกระเทียมแห้งมีความชื้นประมาณ 12-14%

1.3 พ่อค้าคนกลางในจังหวัด หมายถึงพ่อค้าที่ทำการรวบรวมผลผลิตจากเกษตรกรผู้ปลูกและจากพ่อค้ารายย่อย ๆ พ่อค้าประเภทนี้จะมีสถานที่ดำเนินการแน่นอน มีทุนดำเนินงานเพียงพอ

และสามารถรับซื้อได้ในปริมาณค่อนข้างมาก โดยทั่วไปเมื่อรวบรวมกระเทียมระยะหนึ่งแล้วจะจัดจำหน่ายไปยังตลาดปลายทางกรุงเทพฯ หรือบางครั้งจำหน่ายให้แก่ผู้ค้าปลีกในท้องถิ่นอื่น ๆ

2. ตลาดกรุงเทพฯ ตลาดปลายทางกรุงเทพฯ เป็นแหล่งการค้ากระเทียมที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นตลาดกลางส่งกระเทียมไปจำหน่ายยังตลาดท้องถิ่นอื่น ๆ ที่ไม่ใช่แหล่งเพาะปลูก และเป็นตลาดเพื่อการค้าส่งออกและนำเข้าของกระเทียม ตลาดกรุงเทพฯ ที่สำคัญได้แก่ ย่านทรงวาด ราชวงศ์ วงเวียน 22 กรกฎาคม และปากคลองตลาด ซึ่งประกอบด้วยพ่อค้าขายส่ง นายหน้า พ่อค้าส่งออกและนำเข้า การค้าในช่วงนี้มีทั้งการขายขาดและการขายผ่านนายหน้า พ่อค้าคนกลางในกรุงเทพฯ นี้มีบทบาทในการกักตุนและเก็งกำไรการค้ากระเทียมเป็นอย่างมาก

ปริมาณการผลิตและความต้องการ

ผลผลิตกระเทียมของประเทศไทยในปีการเพาะปลูก 2524/2525 มีจำนวน 168,558 ตัน (ตารางที่ 4-2) และในปีก่อนหน้านี้มีปริมาณที่มากกว่าหรือน้อยกว่าเล็กน้อย (ตารางที่ 4-3) ทั้งนี้ การที่ปริมาณการผลิตจะมากขึ้นหรือน้อยลงกว่าปีก่อนนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศและการคาดคะเนราคาของเกษตรกร หากปีใดกระเทียมมีราคาสูงจะจูงใจให้เกษตรกรเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกในฤดูการปลูกต่อไปมากขึ้น และหากปีใดราคากระเทียมตกต่ำเกษตรกรก็จะลดการผลิตลงโดยอาจเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นแทน ดังนั้น ปริมาณการผลิตกระเทียมของเกษตรกรไทยจึงไม่ค่อยแน่นอน จากการศึกษาในฤดูการผลิตปี 2525/26 เกษตรกรเพิ่มพื้นที่การเพาะปลูกมากขึ้น เนื่องจากราคากระเทียมในปี 2525 สูงมาก ผลผลิตกระเทียมของปี 2526 จึงมีประมาณ 188,600 ตัน ส่วนการผลิตกระเทียมในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ซึ่งเป็นแหล่งผลิตที่ทำกรวิจัย เนื้อที่เพาะปลูกในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมานี้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในปี 2524/25 เนื้อที่เพาะปลูกของทั้ง 2 จังหวัดเพิ่มขึ้นมาก คือ คิดเป็นร้อยละ 65.75 ของเนื้อที่เพาะปลูกทั้งประเทศและเพิ่มขึ้นมากกว่าฤดูการปลูกปีก่อนถึงร้อยละ 27.92 และในปี 2525/26 เนื้อที่เพาะปลูกใน 2 จังหวัดดังกล่าวก็เพิ่มขึ้นเช่นกันโดยเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 71.97 ของเนื้อที่เพาะปลูกทั้งประเทศ (ตารางที่ 4-4)

ตารางที่ 4-2

พื้นที่การเพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของกระเทียมเป็นรายจังหวัดปี 2524/2525

จังหวัด	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
เชียงใหม่	101,069	77,015	762
ลำพูน	57,000	44,346	778
ลำปาง	24,978	13,813	553
เชียงราย	14,684	8,899	606
พะเยา	15,280	8,526	558
แม่ฮ่องสอน	7,383	4,068	551
อุตรดิตถ์	4,424	2,168	490
น่าน	2,399	1,125	469
แพร่	1,392	899	646
ศรีสะเกษ	851	557	655
บุรีรัมย์	120	66	550
จังหวัดอื่น ๆ	10,738	7,076	659
รวมทั้งประเทศ	240,318	168,558	701

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ จังหวัดอื่น ๆ มีการปลูกกันโดยทั่ว ๆ ไป ประมาณ 40 จังหวัด

ตารางที่ 4-3

พื้นที่เพาะปลูก ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ของกระเทียม

พ.ศ.2521/22-2525/26

ปีเพาะปลูก	พื้นที่เพาะปลูก (พันไร่)	ผลผลิต (พันตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2520/21	253.30	161.40	637
2521/22	251.80	150.10	596
2522/23	246.10	184.10	748
2523/24	252.50	187.40	742
2524/25	240.30	168.50	701
2525/26	265.10	188.60	711

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4-4

แสดงแหล่งผลิตกระเทียมของจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน

และของประเทศ (เนื้อที่เพาะปลูกพันไร่)

ปี	เชียงใหม่	ลำพูน	ทั้งประเทศ	เชียงใหม่-ลำพูน คิดเป็น% ของประเทศ
2511/12	1.0	37.3	125.0	30.64
2512/13	57.3	18.2	165.0	45.76
2513/14	47.3	9.0	144.7	38.91
2514/15	26.0	25.0	137.5	37.09
2515/16	22.1	31.5	147.3	36.39
2516/17	54.5	31.7	193.1	44.64
2517/18	67.1	30.6	209.8	46.57
2518/19	50.3	28.3	199.0	39.50
2519/20	48.3	27.8	183.1	41.56
2520/21	45.6	83.2	253.3	50.85
2521/22	84.3	41.1	251.8	49.80
2522/23	57.9	41.8	246.1	40.51
2523/24	59.8	35.9	253.0	37.83
2524/25	101.0	57.0	240.3	65.75
2525/26	121.9	68.9	265.1	71.97

ที่มา : ศูนย์สถิติการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจ

ส่วนในด้านความต้องการใช้ของกระเทียมนั้น มีอยู่ 2 ประการด้วยกันคือ ความต้องการใช้ภายในประเทศซึ่งประกอบด้วยการใช้เพื่อบริโภคและใช้ทำพันธุ์ กับความต้องการเพื่อส่งออก จากการศึกษาของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรพบว่า ความต้องการกระเทียมเพื่อใช้บริโภคระหว่างปี 2520-2524 ของประชากร 1 คน โดยเฉลี่ยประมาณ 3.39 กิโลกรัมต่อปี¹ และได้คาดคะเนปริมาณความต้องการใช้บริโภคภายในประเทศและใช้ทำพันธุ์ว่า ในปี 2526 ความต้องการใช้บริโภคจะมีจำนวนประมาณ 167,666 ตัน และจะเพิ่มขึ้นเป็น 176,598 ตันในปี 2529 ส่วนความต้องการกระเทียมเพื่อเป็นพันธุ์ปลูกจะเพิ่มจาก 26,565 ตันในปี 2526 เป็น 27,996 ตัน ในปี 2529 ในด้านความต้องการส่งกระเทียมออกไปขายในตลาดต่างประเทศคาดว่าจะเพิ่มขึ้นจาก 100 ตันในปี 2526 เป็น 211 ตันในปี 2529 (ตารางที่ 4-5)

เมื่อพิจารณาข้อมูลจากตารางอุปสงค์และอุปทานของกระเทียม หากจะเปรียบเทียบปริมาณผลผลิตและการใช้กระเทียมภายในประเทศแต่ละปี จะเห็นว่าเป็นจำนวนค่อนข้างได้สมดุล ในปี 2524 ปริมาณผลผลิตกระเทียมทั้งประเทศ 187,400 ตัน และปริมาณการใช้กระเทียมบริโภคและใช้ทำพันธุ์ประมาณ 187,416 ตัน ในปี 2525 ปริมาณผลผลิตกระเทียมทั้งประเทศ 168,558 ตัน ปริมาณการใช้กระเทียมบริโภคและใช้ทำพันธุ์ประมาณ 190,414 ตัน และในปี 2526 ปริมาณผลผลิต 188,600 ตัน ปริมาณการใช้บริโภคและใช้ทำพันธุ์ประมาณ 194,231 ตัน ดังนั้น จึงอาจจะกล่าวได้ว่าปริมาณความต้องการใช้และปริมาณผลผลิตกระเทียมทั้งปีใกล้เคียงกัน ส่วนสถานการณ์กระเทียมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันซึ่งปริมาณอุปทานในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวมีมากกว่าอุปสงค์นั้น ควรจะหาทางวางแผนการจำหน่ายผลผลิตเพื่อแก้ปัญหาปริมาณกระเทียมออกสู่ตลาดมากในฤดูกาลเก็บเกี่ยวต่อไป

¹ กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, "รายงานการศึกษาเขตเกษตรเศรษฐกิจการปลูกกระเทียม", (เอกสารเศรษฐกิจการเกษตรประเภทเศรษฐกิจการตลาด เลขที่ 78), หน้า 18

ตารางที่ 4-5

อุปสงค์และอุปทานของกระเทียม หน่วย : ตัน

ปี	ผลผลิต	บริโภคภายใน ประเทศ	ทำพันธุ์	ส่งออก	นำเข้า
2520	185,600	171,627	18,370	20	4,417
2521	161,400	136,426	25,330	211	567
2522	150,100	124,987	25,180	208	275
2523	184,100	159,875	24,610	10	395
2524	187,400	162,166	25,250	1	17
2525	168,558	164,381	26,033	50	20
2526	188,600	167,666	26,565	100	-
2527*	198,067	170,842	27,075	150	-
2528*	201,679	173,910	27,569	200	-
2529*	204,805	176,598	27,996	211	-

* เป็นตัวเลข ประมาณการ

หมายเหตุ ปริมาณกระเทียมทุกรายการเป็นน้ำหนักกระเทียมทั้งจุกซึ่งกระเทียมจุก 100 กิโลกรัม
ตัดจุกแล้วจะเหลือ 85 กิโลกรัม

ที่มา : กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ราคากระเทียม

ราคากระเทียมมักจะเคลื่อนไหวตามฤดูกาลเช่นเดียวกับพืชอื่น ๆ กล่าวคือ ราคาจะตกต่ำในระยะต้นฤดูที่ผลผลิตออกสู่ตลาดมากและราคาจะเคลื่อนไหวขึ้นสูงสุดในตอนปลายฤดู ในระยะต้นฤดูที่ผลผลิตเริ่มออกสู่ตลาด ตลาดกระเทียมจะมีทั้งกระเทียมเก่าและกระเทียมใหม่ ราคาจะแตกต่างกันประมาณหนึ่งเท่าตัว เนื่องจากกระเทียมใหม่ยังสดและมีความชื้นสูงราคาจึงถูกกว่ากระเทียมเก่าซึ่งแห้งสนิทแล้ว และเมื่อเปรียบเทียบราคาจำหน่ายกระเทียมในแต่ละปี จะพบว่าราคากระเทียมที่เกษตรกรขายได้ทั้งตอนต้นฤดูเก็บเกี่ยวและปลายฤดูของแต่ละปีมักจะเคลื่อนไหวขึ้นลงไม่แน่นอน กล่าวคือ มักจะมีการเคลื่อนไหวเป็นลักษณะวัฏจักร หมายถึงราคาจะสูงและต่ำสลับกันไปในแต่ละปี ทั้งนี้เนื่องมาจากผลผลิตของเกษตรกรไม่สม่ำเสมอทุกปี เกษตรกรส่วนใหญ่อาศัยราคาของปีที่ผ่านมาเป็นตัวกำหนดปริมาณการผลิต ถ้าปีที่ผ่านมากกระเทียมราคาดี ปีนี้ก็จะมีผลผลิตมากขึ้นจนทำให้ผลผลิตมากราคาก็จะตกต่ำลง ในปีถัดไปก็จะลดปริมาณการผลิตลง เพราะราคาตกต่ำ ผลผลิตก็จะน้อยเป็นเหตุให้ราคาสูงขึ้น มีลักษณะวนเวียนเช่นนี้ตลอดมา

ราคาที่เกษตรกรขายได้ เมื่อพิจารณาราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ในแต่ละปี จะพบว่าในช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์และเดือนมีนาคม ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้จะต่ำกว่าเดือนอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะในช่วงดังกล่าวมีผลผลิตออกสู่ตลาดมากหลังจากนั้นราคาจะเคลื่อนไหวสูงขึ้น (ตารางที่ 4-6)

ราคาขายส่งและขายปลีกในกรุงเทพฯ ความเคลื่อนไหวของราคาขายส่งในกรุงเทพฯ จะมีลักษณะเช่นเดียวกับราคาที่ได้รับ กล่าวคือ ราคาขายส่งกระเทียมแห้งเฉลี่ยระหว่างปี 2521-2526 ในช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมิถุนายน จะตกต่ำลงและจะสูงขึ้นในช่วงเดือนกรกฎาคมเป็นต้นไปจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ (ตารางที่ 4-7 ถึง 4-13)

จากการพิจารณาตลาดกระเทียมแห่งในปี 2525 และ 2526 จะเห็นได้ว่าราคาในปี 2525 มีความเคลื่อนไหวสูงชันมาก ตั้งแต่กลางปีเป็นต้นมา เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันของปีก่อน ๆ ปรากฏว่าราคาสูงขึ้นผิดปกติซึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้ราคาสูงขึ้นอาจจะสรุปได้ดังนี้

1. ¹ ปริมาณการผลิตในปี 2524/25 ลดลงจากปีก่อน 18,842 ตันเหลือเพียง 168,558 ตัน ในขณะที่ความต้องการบริโภคภายในประเทศมีประมาณ 164,381 ตัน และความต้องการใช้ทำพันธุ์มีประมาณ 26,033 ตัน ซึ่งรวมแล้วความต้องการใช้มีมากกว่าผลผลิต

2. มีการกักตุนเก็งกำไรของพ่อค้าคนกลางในกรุงเทพฯ เนื่องจากกระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศควบคุมการนำเข้ากระเทียมตั้งแต่วันที่ 12 พฤศจิกายน 2523 เป็นต้นมา ดังนั้นในปีการผลิต 2524/25 เมื่อกระเทียมฤดูใหม่ออกสู่ตลาดในปี 2525 พ่อค้าคนกลางจะเก็บกระเทียมไว้ในครอบครองเพื่อรอให้ราคาสูง เมื่อปริมาณกระเทียมออกสู่ตลาดไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ ผลจากการกักตุนจึงทำให้ราคากระเทียมสูงขึ้น

จากสาเหตุเหล่านี้ทำให้ราคาขายส่งกระเทียมในปี 2525 สูงกว่าในระยะเดียวกันกับปีก่อนมาก ราคาขายส่งกระเทียมแห้งอย่างดีในเดือนมีนาคมก็โลกรัมละ 14.50 บาทเพิ่มสูงขึ้นเป็นก็โลกรัมละ 56.50 บาทในเดือนพฤศจิกายน: ถ้าเปรียบเทียบกับปีก่อนในเดือนมีนาคมราคาเพียงก็โลกรัมละ 9.50 บาท และในเดือนพฤศจิกายนก็โลกรัมละ 19.50 บาทเท่านั้น (ตารางที่ 4-7 และราคาขายส่งกระเทียมแห้งอย่างรองในตารางที่ 4-8 ก็เคลื่อนไหวในทำนองเดียวกันกับกระเทียมแห้งอย่างดี ส่วนราคาขายปลีกกระเทียมแห้งก็ได้เพิ่มสูงขึ้นมาโดยตลอด และสูงกว่าระยะเวลาเดียวกันของปีก่อนเช่นกัน ราคากระเทียมแห้งทั้งหมดเพิ่มจากก็โลกรัมละ 28.50 บาทในเดือนเมษายน เป็นก็โลกรัมละ 65.50 บาทในเดือนพฤศจิกายน (ตารางที่ 4-9) กระเทียมแห้งตัดหมวดเพิ่มจากก็โลกรัมละ 35.50 บาทในเดือนเมษายนเป็นก็โลกรัมละ 71.50 บาทในเดือนพฤศจิกายน (ตารางที่ 4-10) ถ้าจะพิจารณาถึงราคาขายปลีกของกระเทียมเป็นกิลิบจะพบว่าในตลาดกรุงเทพฯ ไม่ว่าจะเป็นกระเทียมกิลิบขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ระดับราคาในปี 2525 และ 2526 สูงกว่าระดับราคาในปีก่อน ๆ มาก (ตารางที่ 4-11, 4-12 และ 4-13)

ส่วนมาตรการในการรักษาระดับราคากระเทียมนั้นในปี 2525 กระทรวงพาณิชย์ได้มอบหมายให้องค์การคลังสินค้านำเข้ากระเทียมจากต่างประเทศมาจำหน่ายในท้องตลาด เพื่อเป็นการตรึงราคากระเทียมแห้งภายในประเทศตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2525 ซึ่งในระยะแรกได้นำเข้ามาจำนวน 350 ตัน ราคานำเข้าก็โลกรัมละ 42.20 บาท และจำหน่ายในท้องตลาดก็โลกรัม 50 บาท²

¹ ดูตารางที่ 4-3 และตารางที่ 4-5

² ฝ่ายวิเคราะห์สินค้าเกษตรกรรม กองเศรษฐกิจการตลาด กรมการค้าภายใน, "กระเทียม", หน้า 8

ตารางที่ 4-6

ราคากระเทียมสดที่เกษตรกรขายได้ เฉลี่ยรายเดือน

ปี 2521-2526

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	2521	2522	2523	2524	2525	2526
มกราคม	6.33	6.33	8.29	7.69	10.60	16.52
กุมภาพันธ์	5.61	5.61	7.94	6.18	4.28	8.25
มีนาคม	7.55	7.55	6.28	-	6.73	10.91
เมษายน	-	-	7.67	6.20	8.73	15.50
พฤษภาคม	-	-	8.70	5.61	8.50	17.27
มิถุนายน	-	-	7.27	7.50	8.-	25.-
กรกฎาคม	8.28	8.28	9.33	6.50	-	10.-
สิงหาคม	-	-	9.57	8.-	5.00	19.-
กันยายน	-	-	9.87	7.31	11.99	15.-
ตุลาคม	-	-	9.25	-	19.42	19.50
พฤศจิกายน	-	-	9.44	-	22.00	21.95
ธันวาคม	7.-	7.-	9.50	9.33	16.14	22.56
เฉลี่ย	6.95	6.95	8.59	7.15	11.04	16.79

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4-7

ราคาขายส่งกระเทียมแห้งอย่างดีในตลาดกรุงเทพมหานคร

เฉลี่ยรายเดือนปี พ.ศ.2521-2526

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	2521	2522	2523	2524	2525	2526
มกราคม	18.83	17.-	(7.50) 14.25	(4.75) 13.75	(17.-) 30.50	61.50
กุมภาพันธ์	(7.33) 17.08	(7.-) 16.25	(7.50) 17.-	(4.75) 11.-	(16.50) 32.-	71.50
มีนาคม	(7.16) 7.91	(8.50) 13.-	6.75	(5.75) 9.50	14.50	19.-
เมษายน	11.41	12.-	6.50	9.75	25.-	27.-
พฤษภาคม	16.09	12.-	8.50	14.25	29.50	34.-
มิถุนายน	16.94	11.-	9.25	15.-	28.-	36.50
กรกฎาคม	16.75	10.-	9.-	15.-	30.50	47.50
สิงหาคม	17.50	10.50	11.25	16.50	35.-	47.-
กันยายน	17.25	11.-	12.50	17.50	40.50	44.50
ตุลาคม	17.-	10.75	12.75	17.-	51.50	39.50
พฤศจิกายน	16.75	10.50	14.25	19.50	56.50	42.50
ธันวาคม	16.50	11.75	15.50	27.-	54.-	46.-
เฉลี่ย	(7.25) 15.83	(7.75) 12.15	(7.50) 11.46	(5.09) 15.48	(16.75) 35.63	43.04

หมายเหตุ ใน () คือ ราคากระเทียมไหม้

ที่มา : ฝ่ายประมวลข้อมูลและภาวะตลาด กรมการค้าภายใน

ตารางที่ 4-8

ราคาขายส่งกระเทียมแห้งอย่างรองในตลาดกรุงเทพมหานคร

เฉลี่ยรายเดือนปี พ.ศ.2521-2526

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	2521	2522	2523	2524	2525	2526
มกราคม	16.25	14.-	(4.50) 10.50	(3.50) 11.25	(11.50) 27.50	58.-
กุมภาพันธ์	(3.75) 13.83	(3.75) 13.25	(4.50) 13.-	(3.50) 8.50	(11.-) 28.-	(14.50) 68.-
มีนาคม	(3.58) 4.83	(5.-) 8.50	4.50	(3.75) 7.-	11.50	13.-
เมษายน	7.50	6.50	4.50	7.75	21.50	20.50
พฤษภาคม	12.49	8.50	6.-	9.50	24.50	28.-
มิถุนายน	13.-	7.75	7.25	10.50	24.-	31.50
กรกฎาคม	13.-	7.25	7.-	11.-	27.50	44.-
สิงหาคม	14.-	8.50	8.75	13.-	33.-	44.-
กันยายน	14.-	8.50	9.50	13.50	37.-	41.50
ตุลาคม	13.75	8.-	9.75	13.-	48.-	35.50
พฤศจิกายน	13.75	7.75	11.75	15.50	50.50	32.50
ธันวาคม	13.50	9.-	13.25	22.50	51.-	-
เฉลี่ย	(3.67) 12.49	(4.38) 8.96	(4.50) 8.81	(3.58) 11.92	(11.25) 32.-	(14.50) 37.86

หมายเหตุ ใน () คือราคากระเทียมใหม่

ที่มา : ฝ่ายประมวลและภาวะตลาด กรมการค้าภายใน

ตารางที่ 4-9

ราคาขายปลีกกระเทียมแห้งทั้งหมดในตลาดกรุงเทพมหานคร

เฉลี่ยรายเดือนปี พ.ศ.2521-2526

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	2521	2522	2523	2524	2525	2526
มกราคม	(17.50) 25.-	22.-	16.-	16.50	41.-	71.50
กุมภาพันธ์	(14.-) 26.-	19.50	16.-	16.50	33.50	(25.-) 77.50
มีนาคม	16.-	10.-	16.-	14.50	25.-	25.-
เมษายน	11.-	12.-	13.50	14.-	28.50	26.50
พฤษภาคม	15.50	13.50	11.-	16.50	33.50	36.-
มิถุนายน	19.-	14.50	11.-	17.50	36.-	41.-
กรกฎาคม	20.50	15.50	11.-	18.50	38.50	52.50
สิงหาคม	22.-	15.50	11.-	20.-	43.-	52.50
กันยายน	22.-	15.50	11.-	21.-	45.-	50.-
ตุลาคม	22.-	15.50	11.-	21.-	57.-	50.-
พฤศจิกายน	22.-	15.50	13.50	22.50	65.50	47.50
ธันวาคม	22.-	16.-	15.-	31.50	65.50	52.50
เฉลี่ย	(15.75) 20.25	15.42	13.-	19.17	42.67	(25.-) 48.54

หมายเหตุ ใน () คือราคากระเทียมใหม่

ที่มา : ฝ่ายประมวลข้อมูลและภาวะตลาด กรมการค้าภายใน

ตารางที่ 4-10

ราคาขายปลีกกระเทียมแห้งคัดหมวดในประเทศ

เฉลี่ยรายเดือนปี 2521-2526

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	2521	2522	2523	2524	2525	2526
มกราคม	32.50	28.-	22.-	21.-	46.50	75.-
กุมภาพันธ์	32.-	27.-	24.-	19.50	47.50	(49.-) 82.50
มีนาคม	29.-	21.-	25.-	19.50	49.50	49.-
เมษายน	26.50	21.-	22.-	18.50	35.50	49.-
พฤษภาคม	26.-	21.-	19.-	22.-	41.50	51.50
มิถุนายน	26.-	21.-	19.-	23.50	43.50	51.50
กรกฎาคม	27.-	21.-	19.-	25.50	44.-	60.-
สิงหาคม	28.-	21.-	19.-	26.50	49.50	59.-
กันยายน	28.-	21.-	19.-	27.-	53.50	58.-
ตุลาคม	28.-	21.-	19.-	27.-	69.-	58.-
พฤศจิกายน	28.-	21.-	19.-	28.-	71.50	59.-
ธันวาคม	28.-	21.-	21.50	36.50	69.50	61.50
เฉลี่ย	28.25	22.08	20.63	24.54	51.75	(49.-) 59.50

หมายเหตุ ใน () คือราคากระเทียมใหม่

ที่มา : ฝ่ายประมวลข้อมูลและภาวะตลาด กรมการค้าภายใน

ตารางที่ 4-11

ราคาขายปลีกกระเทียมแห้งกลีบใหญ่ในตลาดกรุงเทพมหานคร

เฉลี่ยรายเดือนปี 2521-2526

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	2521	2522	2523	2524	2525	2526
มกราคม	35.-	47.50	45.50	39.-	57.-	83.50
กุมภาพันธ์	39.-	47.50	48.50	-	72.50	102.50
มีนาคม	36.50	46.50	51.-	-	84.50	112.50
เมษายน	34.50	48.50	51.-	-	67.50	112.50
พฤษภาคม	39.-	47.-	-	-	67.50	85.-
มิถุนายน	42.50	42.50	36.-	-	67.50	57.50
กรกฎาคม	45.-	43.-	36.-	-	66.-	67.50
สิงหาคม	47.50	44.-	36.-	33.50	-	67.50
กันยายน	47.50	46.50	36.-	33.50	-	67.50
ตุลาคม	47.50	46.60	34.50	33.50	87.-	67.50
พฤศจิกายน	47.50	45.50	36.-	34.50	84.50	67.50
ธันวาคม	47.50	45.50	37.50	45.-	79.50	-
เฉลี่ย	42.42	45.88	40.73	36.50	73.35	81.-

ที่มา : ฝ่ายประมวลข้อมูลและภาวะตลาด กรมการค้าภายใน

ตารางที่ 4-12

ราคาขายปลีกกระเทียมแห้งกลีบกลางในตลาดกรุงเทพมหานคร

เฉลี่ยรายเดือนปี 2521-2526

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	2521	2522	2523	2524	2525	2526
มกราคม	31.-	33.50	23.50	22.-	49.-	76.-
กุมภาพันธ์	33.50	32.50	29.-	20.50	64.-	90.-
มีนาคม	32.-	29.-	31.-	20.50	64.-	92.50
เมษายน	29.50	28.-	28.50	22.50	52.50	92.50
พฤษภาคม	30.50	32.50	25.50	25.-	52.50	72.50
มิถุนายน	31.-	32.50	24.-	23.-	51.50	52.-
กรกฎาคม	32.50	29.50	23.-	24.-	51.50	61.-
สิงหาคม	33.50	24.50	23.-	26.-	53.50	61.-
กันยายน	33.50	24.50	21.-	26.50	57.50	61.-
ตุลาคม	33.50	22.50	19.-	26.50	70.-	61.-
พฤศจิกายน	32.50	21.-	21.-	27.50	77.50	61.-
ธันวาคม	33.50	21.-	22.-	37.50	72.50	-
เฉลี่ย	32.21	27.58	24.21	25.13	59.67	70.95

ที่มา : ฝ่ายประมวลข้อมูลและภาวะตลาด กรมการค้าภายใน

ตารางที่ 4-13

ราคาขายปลีกกระเทียมแห้งกลีบเล็กในตลาดกรุงเทพมหานคร

เฉลี่ยรายเดือนปี 2521-2526

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	2521	2522	2523	2524	2525	2526
มกราคม	27.50	26.-	18.50	19.50	41.50	73.-
กุมภาพันธ์	29.-	25.-	22.50	16.50	56.50	82.-
มีนาคม	26.50	23.50	23.50	16.-	53.50	82.-
เมษายน	25.50	21.50	21.00	16.-	39.50	82.-
พฤษภาคม	25.50	20.50	19.-	17.50	39.50	64.-
มิถุนายน	25.50	21.-	17.50	16.50	39.-	46.-
กรกฎาคม	25.50	18.50	16.50	17.50	40.50	57.50
สิงหาคม	26.-	15.50	16.50	20.-	45.-	57.50
กันยายน	26.-	15.50	16.50	21.-	51.-	57.50
ตุลาคม	26.-	15.50	16.50	21.-	63.50	57.50
พฤศจิกายน	26.-	15.50	17.50	22.-	70.50	57.50
ธันวาคม	26.-	15.50	20.50	11.-	67.50	-
เฉลี่ย	26.25	19.46	18.83	17.88	50.63	65.14

ที่มา : ฝ่ายประมวลข้อมูลและภาวะตลาด กรมการค้าภายใน

ความเคลื่อนไหวของราคาตามฤดูกาล เมื่อทำการวิเคราะห์ความเคลื่อนไหวของราคา โดยใช้ดัชนีราคาเฉลี่ยปี 2521-2524 เป็นปีฐานเท่ากับ 100 แล้วจะพบว่าราคากระเทียมที่ระดับไร่นา เชียงใหม่-ลำพูน ราคากระเทียมที่ตลาดอำเภอเมืองเชียงใหม่-ลำพูน และราคากระเทียมที่ตลาด กรุงเทพฯ จะเคลื่อนไหวไปในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ ราคากระเทียมจะอยู่ในระดับต่ำในช่วง เดือนกุมภาพันธ์และเดือนกรกฎาคม และราคาจะต่ำสุดในเดือนมีนาคม แล้วเคลื่อนไหวสูงขึ้นในช่วง ของเดือนสิงหาคมจนถึงเดือนมกราคมทุกปี (ตารางที่ 4-14, 4-15, 4-16)

ศูนย์วิทย์ทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4-14

ราคากระเทียมแห้งชนิดคละที่ไร่นาเกษตรกรที่ เชียงใหม่-ลำพูน

บาท/กก.

ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
<u>เชียงใหม่</u>													
2520	15.80	10.70	7.03	7.50	9.44	7.54	6.74	8.79	9.66	13.33	15.40	11.95	10.30
2521	3.00	2.65	-	8.94	9.50	-	-	-	-	-	-	-	6.02
2522	-	-	8.00	8.90	8.37	7.87	7.57	7.50	7.50	7.50	7.31	8.25	7.87
2523	12.06	-	-	4.19	5.75	6.87	6.17	9.00	9.70	9.00	11.00	12.00	8.57
2524	-	-	4.30	8.25	9.88	11.00	11.38	12.50	12.50	12.50	14.00	-	10.71
เฉลี่ย	10.29	6.68	6.44	7.56	8.59	8.32	7.97	9.45	9.84	10.58	11.93	8.30	8.69
ดัชนี *	118.4	76.9	74.1	87.0	98.8	95.7	91.7	108.7	113.2	121.7	137.2	95.5	100

ตารางที่ 4-14 (ต่อ)

บาท/กก.

ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
<u>ลำพูน</u>													
2521	-	-	-	9.25	9.75	-	-	-	-	-	-	-	9.50
2522	-	-	8.00	8.80	8.50	8.25	7.50	7.50	7.50	7.50	7.12	8.12	7.87
2523	10.90	-	-	4.69	6.06	6.56	5.50	8.25	-	9.25	10.94	12.00	8.24
2524	-	-	4.60	2.25	-	-	-	-	-	11.50	13.25	-	9.40
เฉลี่ย	10.90	-	6.30	6.25	8.10	7.41	6.50	7.88	7.50	9.42	10.44	10.06	8.75
ดัชนี*	124.6	-	72.0	71.4	92.6	84.7	74.3	90.1	85.7	107.7	119.3	115.0	100

ที่มา : เขตเกษตรเศรษฐกิจที่ 10 (เชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย)

* ให้ค่าเฉลี่ยปี 2521-2524 = 100

ตารางที่ 4-15

ราคาขายส่งกระเทียมแห้งชนิดคละที่ตลาดอำเภอเมืองเชียงใหม่ และอำเภอเมืองลำพูน

บาท/กก.

ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
<u>เชียงใหม่</u>													
2520	18.54	3.96	6.03	10.08	10.50	11.16	12.48	14.60	16.16	17.00	15.60	15.87	12.66
2521	15.75	16.00	4.87	8.69	10.88	13.20	14.50	14.50	14.06	13.75	12.35	12.35	12.59
2522	12.50	11.50	9.00	9.30	8.00	8.60	7.75	8.50	8.00	7.62	7.10	8.18	8.82
2523	13.19	4.75	4.50	5.10	6.81	7.17	7.00	8.83	10.05	9.75	12.12	12.50	8.48
2524	10.00	9.50	5.31	9.38	11.25	11.50	12.38	13.50	13.50	13.25	15.70	23.10	12.37
เฉลี่ย	14.00	9.14	5.94	8.51	9.49	10.33	10.82	11.99	12.35	12.27	12.57	14.40	10.98
ดัชนี	127.5	83.2	54.1	77.5	86.4	94.0	98.5	109.2	112.5	111.7	114.5	131.1	100

ตารางที่ 4-15 (ต่อ)

บาท/กก.

ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
<u>ลำพูน</u>													
2521	16.63	15.50	5.17	9.25	11.00	14.50	14.50	14.13	14.50	14.13	12.20	13.00	12.88
2522	13.16	-	9.50	9.50	8.25	8.37	7.37	8.07	8.00	7.73	7.20	8.31	8.67
2523	11.81	4.75	4.60	5.50	7.31	6.50	6.00	8.25	-	9.75	12.00	12.75	8.11
2524	10.63	9.50	4.75	8.82	-	-	-	12.75	13.50	12.88	14.60	23.00	12.27
เฉลี่ย	13.06	9.92	6.01	8.27	8.85	9.79	9.29	10.80	12.00	11.12	11.50	14.27	10.48
ดัชนี *	124.6	94.7	57.3	78.9	84.4	93.4	88.6	103.1	114.5	106.1	109.7	136.2	100

ที่มา : เขตเกษตรเศรษฐกิจที่ 10 (เชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย)

* ให้ค่าเฉลี่ยปี 2521-2524 = 100

ตารางที่ 4-16

ราคาขายส่งกระเทียมแห้งชนิดละเอียดตลาดกรุงเทพฯ

บาท/กก.

ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
2520	20.40	6.14	6.15	10.73	12.53	12.36	14.68	17.05	17.77	17.70	17.00	17.94	14.20
2521	18.63	16.05	8.60	10.74	13.91	15.48	16.00	17.70	16.91	16.30	16.07	16.40	15.23
2522	18.25	7.25	7.25	11.25	13.50	12.00	11.50	12.00	12.00	11.00	11.00	13.00	11.67
2523	17.00	7.00	6.50	7.00	8.50	10.00	11.75	12.75	12.75	14.75	14.75	16.00	11.16
2524	13.50	7.00	7.00	11.00	14.75	15.00	15.75	16.75	16.75	14.00	16.00	24.00	14.29
เฉลี่ย	17.56	8.69	7.10	10.14	12.64	12.97	13.94	15.25	15.24	14.75	14.96	17.47	13.31
ดัชนี *	131.9	65.3	53.3	76.2	94.9	97.4	104.7	114.6	114.5	110.8	112.4	131.3	100

ที่มา : กองระดับราคา เศรษฐกิจการพาณิชย์

* ให้ค่าเฉลี่ยปี 2520-2524 = 100

ความแตกต่างระหว่างราคาที่ได้กับราคาขายส่งและราคาขายปลีก

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า กระเทียมเป็นผลผลิตที่ไม่สามารถเก็บไว้ได้นานเกินกว่า 1 ปี ประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งคือ เกษตรกรมีความจำเป็นต้องการใช้จ่ายทำให้ต้องขายผลผลิตทันทีหลังการเก็บเกี่ยวเป็นผลให้กระเทียมออกสู่ตลาดมากในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-มิถุนายน คิดเป็นร้อยละ 96.16 ของผลผลิตที่ออกสู่ตลาดทั้งหมดทำให้เกษตรกรเสียเปรียบด้านอำนาจการต่อรองราคา

ในปี 2523 ซึ่งเป็นปีที่ราคากระเทียมตกต่ำมากและรัฐบาลได้กำหนดมาตรการห้ามนำเข้า กระเทียมเข้า กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้วิเคราะห์ผลที่เกษตรกรได้รับจากความแตกต่างระหว่างราคาที่ได้กับราคาขายส่งและราคาขายปลีกในตลาดกรุงเทพฯ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4-17

ตารางที่ 4-17

ความแตกต่างระหว่างราคาที่ได้กับราคาขายส่งและราคาขายปลีก

รายการ	ปี 2522		ปี 2523	
	บาท/กก.	ร้อยละ	บาท/กก.	ร้อยละ
1. ราคาขายปลีกในตลาดกรุงเทพฯ	25.90	100	23.05	100
2. ราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ	11.44	44.17	10.98	47.64
3. ราคาที่ได้เกษตรกรขายได้	9.36	36.14	8.32	36.10
4. ต้นทุนการผลิตของเกษตรกร	7.90	30.50	8.19	35.53
5. ความแตกต่างระหว่าง 1 กับ 2	14.46	55.83	12.07	52.36
6. ความแตกต่างระหว่าง 2 กับ 3	2.08	8.03	2.66	11.54
7. ความแตกต่างระหว่าง 3 กับ 4	1.46	5.64	0.13	0.57

หมายเหตุ ราคาเฉลี่ยที่ได้เกษตรกรขายได้ในเขต 9 และเขต 10

เขต 9 ลำปาง แพร่ น่าน

เขต 10 เชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย

ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรในจังหวัดลำพูนและเชียงใหม่

ที่มา : กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

จากตารางที่ 4-17 เมื่อพิจารณาถึงผู้เกี่ยวข้องในการผลิตและการค้ากระเทียมซึ่งเริ่มต้นที่เกษตรกรผู้ปลูกไปสิ้นสุดที่พ่อค้าขายปลีกในตลาดกรุงเทพฯ โดยกำหนดให้ราคาขายปลีกเป็น 100 จะพบว่าในปี 2523 จะมีผลต่างระหว่างราคาแต่ละระดับดังนี้

ระดับเกษตรกรผู้ขาย เกษตรกรจะได้รับส่วนแบ่งกิโลกรัมละ 8.32 บาท หรือร้อยละ 36.10 เมื่อหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการผลิตจำนวน 8.19 บาทแล้ว เกษตรกรจะได้ผลตอบแทนกิโลกรัมละ 0.13 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 0.57

ระดับราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ ปรากฏว่าผลต่างระหว่างราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ และราคาที่ได้ที่เกษตรกรขายได้กิโลกรัมละ 2.66 บาท หรือร้อยละ 11.54

ระดับราคาขายปลีกในตลาดกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของวิถีทางการตลาด ปรากฏว่าผลต่างระหว่างราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ และราคาขายปลีกคิดเป็นกิโลกรัมละ 12.07 บาทหรือร้อยละ 52.36 ของราคาขายปลีกในตลาดกรุงเทพฯ

จะเห็นได้ว่าในด้านการตลาดของกระเทียมนั้น ราคาที่เกษตรกรขายได้เป็นราคาที่ไม่มีความเสถียรภาพ มีความแปรปรวนตามฤดูกาล และความจำเป็นทางการเงินของเกษตรกร ประกอบกับการตลาดของเกษตรกรไม่มีระบบ ขาดอำนาจการต่อรอง และพ่อค้าคนกลางมีหลายระดับเป็นเหตุให้เกิดผลต่างระหว่างราคาแต่ละระดับค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเปรียบเทียบราคาที่ได้ที่เกษตรกรขายได้กับราคาขายปลีกในตลาดกรุงเทพฯแล้วจะเห็นว่าแตกต่างกันมากและผู้ที่ได้รับผลตอบแทนน้อยที่สุด คือ เกษตรกรผู้เพาะปลูก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตลาดต่างประเทศ

ประเทศผู้ผลิตกระเทียมที่สำคัญของโลกได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี ไทย และอินเดีย ซึ่งแต่ละประเทศผู้ผลิตสำคัญดังกล่าว ผลิตได้เป็นสัดส่วนไม่มากนักเมื่อเทียบกับผลผลิตรวมของโลก จากการศึกษาตลาดกระเทียมในต่างประเทศของฝ่ายประมวลข้อมูลและภาวะการตลาด กรมการค้าภายใน พบว่าในปี 2523 สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ที่สุด คือ ผลิตได้ 520,000 เมตริกตัน จากผลผลิตรวมของโลก 2.38 ล้านเมตริกตัน ส่วนประเทศไทยผลิตได้เพียง 184,100 ตัน¹ หรือประมาณร้อยละ 8 ของผลผลิตโลกเท่านั้น และผลผลิตส่วนใหญ่ใช้บริโภคภายในประเทศมีการส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศน้อยมาก ประเทศไทยจึงเป็นผู้ส่งออกรายย่อย ไม่สามารถแข่งขันกับตลาดต่างประเทศได้ โดยเฉพาะกับประเทศผู้ผลิตและส่งออกรายใหญ่ เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน นอกจากนี้กระเทียมของไทยมีคุณภาพไม่ตรงตามที่ตลาดต่างประเทศต้องการ เนื่องจากมีกลิ่นเล็กและกลิ่นฉุนมาก แต่ตลาดต่างประเทศต้องการกระเทียมกลิ่นใหญ่ มีกลิ่นฉุนน้อย ซึ่งกระเทียมของสาธารณรัฐประชาชนจีนมีลักษณะดังกล่าว

นโยบายการค้ากระเทียมของไทย

ในอดีตประเทศไทยเคยควบคุมการนำเข้ากระเทียมเมื่อ พ.ศ. 2496 เนื่องจากผลผลิตในประเทศมีมากเกินไปเกินความต้องการบริโภคและต่อมาได้ยกเลิกการควบคุมการนำเข้าเปลี่ยนไปใช้มาตรการเพิ่มหรือลดอากรขาเข้าแทน ทั้งนี้โดยพิจารณาแนวโน้มผลผลิตภายในประเทศว่าจะมีจำนวนเพียงพอกับความต้องการบริโภคภายในประเทศหรือไม่ นโยบายการควบคุมการนำเข้ากระเทียมมีลำดับความเป็นมาดังนี้

พ.ศ. 2496 ประเทศไทยได้ควบคุมการนำเข้ากระเทียม เนื่องจากเห็นว่าผลผลิตในประเทศมีมากเกินไปเกินความต้องการ

พ.ศ. 2511 ยกเลิกการควบคุมการนำเข้าและใช้มาตรการเพิ่มอากรขาเข้าแทนโดยเพิ่มจากอัตราร้อยละ 25 ของราคานำเข้า CIF (Cost, Insurance, Freight)

¹ คูตารางที่ 4-5

หรือกิโลกรัมละ 3.48 บาท ซึ่งเคยใช้ก่อน พ.ศ.2496 เป็นร้อยละ 50 ของราคานำเข้า หรือกิโลกรัมละ 8 บาท ทั้งนี้โดยพิจารณาเลือกปฏิบัติว่าอย่างไรจะได้จำนวนเงินที่สูงกว่ากัน ก็ให้ถือปฏิบัติอย่างนั้น

พ.ศ.2517 ลดอากรขาเข้าจากร้อยละ 50 ของราคานำเข้า CIF หรือกิโลกรัมละ 8 บาท เป็นร้อยละ 30 ของราคานำเข้า CIF หรือกิโลกรัมละ 6 บาท ทั้งนี้เนื่องจากปีการผลิต 2516/17 ผลผลิตในประเทศมีน้อย

พ.ศ.2519 เพิ่มอากรขาเข้าเป็นร้อยละ 50 ของราคานำเข้า CIF หรือกิโลกรัมละ 8 บาท เพื่อเป็นการพยุงราคาภายในประเทศ นอกจากนั้นกระเทียมที่นำเข้ามาจากต่างประเทศจะต้องเสียภาษีการค้าอีกร้อยละ 7 ของราคานำเข้า CIF และภาษีเทศบาลอีกร้อยละ 10 ของภาษีการค้า ซึ่งปัจจุบันยังใช้มาตรการนี้ปฏิบัติอยู่ สำหรับการส่งออกไม่ต้องเสียอากร

พ.ศ.2523 ได้มีประกาศควบคุมการนำเข้า คือห้ามนำเข้ากระเทียมในช่วงระยะที่กระเทียมในประเทศออกสู่ตลาดมากหรือมีราคาต่ำเนื่องจากในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-มิถุนายน ซึ่งเป็นช่วงที่เกษตรกรนำกระเทียมออกจำหน่ายถึงร้อยละ 93.35 (ตารางที่ 4-18) ของปริมาณกระเทียมทั้งหมดและเป็นช่วงที่มีการนำกระเทียมเข้ามาในจำนวนไม่น้อย คือ ประมาณร้อยละ 56.2 และ 35.71 ของปริมาณกระเทียมนำเข้าทั้งหมดของปี 2522 และ 2523 ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อราคากระเทียมภายในประเทศ จากตารางที่ 4-18 จะเห็นว่าราคากระเทียมแห้งหัวใหญ่ชนิดคละที่เกษตรกรขายได้ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-มิถุนายน เฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.84 บาท ในปี 2522 และ 6.99 บาท ในปี 2523 จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นเพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมให้สามารถขายผลผลิตกระเทียมได้ในราคาที่เหมาะสม รัฐบาลโดยกระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศให้กระเทียมทั้งสดและแห้งเป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตในการนำเข้ามาในราชอาณาจักรตั้งแต่วันที่ 6 พฤศจิกายน 2523 โดยกำหนดมาตรการดังนี้

1. จะไม่ผ่อนผันการนำเข้าในช่วงระยะที่ผลิตผลกระเทียมในประเทศออกสู่ตลาดมากหรือมีราคาตกต่ำ
2. ในกรณีที่เกิดภาวะขาดแคลนกระเทียมภายในประเทศ จะผ่อนผันให้นำเข้ามาในปริมาณที่เหมาะสม ทั้งนี้ ผู้นำเข้าจะต้องแสดงหลักฐานว่าเป็นผู้ที่เคยนำกระเทียมเข้ามาในราชอาณาจักรก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ โดยจะอนุญาตให้นำเข้ามาได้ในปริมาณที่ไม่เกินปริมาณในประวัติการนำเข้าของแต่ละราย

ดังนั้นการนำเข้ากระเทียมในปี 2523 จึงหยุดชงักจากที่เคยนำเข้าในเดือนพฤศจิกายน 898,179 กิโลกรัม เหลือเพียง 17,816 กิโลกรัมในเดือนธันวาคม และยังมีการนำเข้าอยู่บ้าง หลังจากนั้นในปี 2524 และ 2525 โดยการนำเข้าขององค์การคลังสินค้าเพื่อตรึงราคากระเทียม เนื่องจากราคาตลาดของกระเทียมสูงมาก (ตารางที่ 4-19)

สำหรับการส่งกระเทียมออกนอกราชอาณาจักรเพื่อขายในตลาดต่างประเทศไม่มีความคุ้มครองแต่อย่างใด ปัจจุบันการส่งกระเทียมออกไม่ต้องเสียอากรขาออก (ตารางที่ 4-20)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4-18

เปรียบเทียบการเสนอขายสินค้ากระเทียม
ปริมาณนำเข้าและระดับราคาขายเดือน

เดือน	ร้อยละของ การเสนอ ขายสินค้า กระเทียม ของเกษตรกร ทั่วประเทศ	ร้อยละของ การเสนอ ขายระหว่าง ก.พ.-มี.ย.	ร้อยละของปริมาณกระเทียมนำเข้า				ระดับราคา กระเทียมแห้ง คณะที่เกษตรกร ขายได้	
			2522	ร้อยละ ปริมาณ นำเข้า ก.พ.-มี.ย. 2522	2523	ร้อยละ ปริมาณ นำเข้า ก.พ.- มี.ย. 2523	2522	2523
มกราคม	0.45		2.18		17.90		12.08	11.25
กุมภาพันธ์	10.07	93.35	3.27	56.2	-	35.71	11.50	7.50
มีนาคม	48.77		7.63		3.64		6.50	3.40
เมษายน	21.67		9.77		4.07		7.30	5.06
พฤษภาคม	7.39		23.00		14.49		7.94	12.0
มิถุนายน	5.45		12.53		13.51		6.0	6.99
กรกฎาคม	2.81		1.82		2.40		8.0	8.0
สิงหาคม	0.72		18.53		4.17		7.90	5.66
กันยายน	0.08		1.82		10.78		6.73	10.50
ตุลาคม	0.38		15.70		22.11		7.12	7.56
พฤศจิกายน	0.38		3.74		6.83		8.50	11.0
ธันวาคม	0.06		0.01		0.01		8.00	11.0
เฉลี่ยตลอดปี	-		-		-		-	-
เฉลี่ย ก.พ.- มี.ย.						7.84	6.99	

เป็นราคาเฉลี่ยเขต 9 และเขต 10

ที่มา : กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4-19

ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าและส่งออกรายเดือน

พ.ศ. 2523-2525

ปริมาณ : กก.

มูลค่า : บาท

ปี เดือน	การนำเข้า						การส่งออก					
	2523		2524		2525		2523		2524		2525	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
มกราคม	71,095	1,323,791	15,000	647,955	-	-	-	-	300	1,500	-	-
กุมภาพันธ์	-	-	2,000	127,751	-	-	-	-	90	7,845	800	12,164
มีนาคม	14,400	235,008	10	3,848	-	-	-	-	-	-	-	-
เมษายน	16,105	497,243	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
พฤษภาคม	57,272	1,123,446	-	-	-	-	850	14,450	-	-	320	8,373
มิถุนายน	53,400	1,163,505	-	-	-	-	10,090	94,665	705	179,158	-	-
กรกฎาคม	9,522	281,135	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สิงหาคม	16,500	339,743	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
กันยายน	42,553	1,008,451	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ตุลาคม	87,433	1,442,532	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
พฤศจิกายน	27,010	898,179	-	-	350,000	14,770,000	-	-	250	1,400	-	-
ธันวาคม	26	17,816	11	3,536	-	-	7	591	-	-	-	-
รวม	395,316	8,330,849	17,021	783,090	350,000	14,770,000	10,947	109,706	1,345	189,903	1,120	20,537

ที่มา : กรมศุลกากร

ตารางที่ 4-20

อัตราภาษีและการควบคุมการนำเข้าและการส่งออก

อัตราภาษี		การควบคุม	
ขาเข้า	ขาออก	การนำเข้า	การส่งออก
1. ภาษีอากร 50% ของราคาหรือ กิโลกรัมละ 8 บาท	ไม่มีการเรียกเก็บ อากรส่งออก	มีการควบคุมการ นำเข้าโดยห้ามนำ เข้าในช่วงที่ กระเทียมในประเทศ ออกสู่ตลาดมาก หรือ	ไม่มีการควบคุมการ ส่งออก
2. ภาษีการค้า 7% ของราคานำเข้า		มีราคาต่ำและจะ ผ่อนผันให้มีการนำ เข้าในช่วงที่เกิด	
3. ภาษีเทศบาล 7% ของภาษีการค้า		การขาดแคลนตาม โควต้าเดิม	

ที่มา : กองเศรษฐกิจการตลาด กรมการค้าภายใน

การนำเข้า

พ่อค้าได้เริ่มนำกระเทียมแห้งเข้าจากต่างประเทศในช่วงปี 2511 เป็นต้นมา หลังจากที่ได้มีการควบคุมการนำเข้าในปี 2496 โดยนำเข้าจากไต้หวันและในระยะต่อมานำเข้าจากสาธารณรัฐประชาชนจีน ทั้งนี้เนื่องจากกระเทียมจากประเทศทั้งสองมีราคาต่ำกว่ากระเทียมจากประเทศอื่น การนำเข้าส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงช่วงเดือนพฤศจิกายน ซึ่งเป็นช่วงที่ผลผลิตกระเทียมของไทยออกสู่ตลาดหมดแล้ว และเป็นช่วงที่ราคาภายในประเทศเคลื่อนไหวอยู่ในระดับสูง ในช่วงระหว่างเดือนดังกล่าวนี้ของทุก ๆ ปีจะมีการนำเข้ากระเทียมจากต่างประเทศประมาณร้อยละ 70-80 ของกระเทียมที่นำเข้าทั้งหมดในแต่ละปี ปริมาณการนำเข้าในแต่ละปีจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับราคาขายส่งกระเทียมที่ผลิตเองในตลาดกรุงเทพฯ และต้นทุนการนำเข้า หากปีใดต้นทุนการนำเข้ามีราคาใกล้เคียงกับราคาขายส่งกระเทียมที่ผลิตเองในตลาดกรุงเทพฯ ปริมาณการนำเข้าในปีนั้นก็ค่อนข้างมาก สำหรับกระเทียมที่นำเข้ามีทั้งกระเทียมสดและกระเทียมแห้ง ซึ่งต้นทุนการนำเข้าโดยเฉลี่ยประมาณกิโลกรัมละ 22.43 บาท (ตารางที่ 4-21) ปริมาณการนำเข้าระหว่างปี 2521-2523 มีแนวโน้มลดต่ำลง (ตารางที่ 4-21) ในปี 2521 มีการนำเข้า 567 ตัน ต้นทุนนำเข้ากิโลกรัมละ 22.45 บาท และราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯกิโลกรัมละ 15.24 บาท ต่อมาในปี 2522 ปริมาณการนำเข้าลดลงเหลือเพียง 275 ตัน เพราะต้นทุนการนำเข้าสูงกว่าราคาขายส่งกระเทียมที่ผลิตเองในตลาดกรุงเทพฯมากกว่าคือ ต้นทุนการนำเข้ากิโลกรัมละ 32.74 บาท ราคาขายส่งกิโลกรัมละ 11.44 บาท แนวโน้มการนำเข้าในช่วงนี้จึงลดลงมาโดยตลอด และเนื่องจากกระทรวงพาณิชย์ประกาศควบคุมการนำเข้าในเดือนพฤศจิกายน จึงเป็นผลให้การนำเข้าในปี 2524 มีเพียง 17.01 ตันเท่านั้น สำหรับปี 2525 มีการนำเข้าเพิ่มเป็น 350 ตัน (ตารางที่ 4-22) เนื่องจากราคาระเทียมในท้องตลาดมีราคาสูงมาก ทางกระทรวงพาณิชย์จึงมอบให้องค์การคลังสินค้า นำกระเทียมเข้ามาเพื่อตรึงราคา แหล่งนำเข้าที่สำคัญ ๆ ได้แก่ ไต้หวัน สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา อินเดีย เม็กซิโก และนิวซีแลนด์ (ตารางที่ 4-23)

ตารางที่ 4-21

เปรียบเทียบราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ
ต้นทุนการนำเข้าและปริมาณการนำเข้า

ในประเทศ	ราคาขายส่งกระเทียม แห้งชั้นที่ 2 ในตลาด กรุงเทพฯ (บาท/กก.)	ต้นทุนการนำเข้า (บาท/กก.)	ปริมาณการ นำเข้า
2518	11.84	12.91	3,750
2519	12.50	15.33	2,205
2520	15.10	15.61	4,417
2521	15.24	22.45	567
2522	11.44	32.74	275
2523	10.98	35.57	395
เฉลี่ย	12.85	22.44	1,934.83

ที่มา : กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4-22

ปริมาณและมูลค่ากระเทียมส่งออกและนำเข้า

ปริมาณ : ตัน

มูลค่า : พันบาท

ปี	ปริมาณและมูลค่าส่งออก		ปริมาณและมูลค่านำเข้า	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2514	36	125	3,693	21,014
2515	11	33	2,265	13,443
2516	150	723	248	2,539
2517	827	4,413	776	1,162
2518	516	3,370	3,749	30,415
2519	5	56	2,205	18,770
2520	15	179	4,418	37,669
2521	211	1,747	567	6,514
2522	208	1,627	275	4,903
2523	10.95	109.71	395.32	8,330.85
2524	1.34	192.90	17.01	783.09
2525	1.12	20.53	350	14,770

ที่มา : กรมศุลกากร, กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, ศูนย์สถิติการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4-23

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกและนำเข้ากระเทียม

รายปี พ.ศ.2522-2524

ปริมาณ : ตัน

มูลค่า : 1,000 บาท

รายประเทศ	ส่งออก						นำเข้า					
	2522		2523		2524 ม.ค.-มิ.ย.		2522		2523		2524 ม.ค.-มิ.ย.	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
สิงคโปร์	12	152	1	14	-	-	-	-	-	-	-	-
จีน	-	-	-	-	-	-	-	-	50	784	-	-
ซาอุดีอาระเบีย	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
คานาดา	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ออสเตรเลีย	-	7	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
มาเลเซีย	126	948	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ญี่ปุ่น	-	-	-	-	-	-	1	-	21	-	-	-
สหรัฐอเมริกา	-	-	-	1	-	-	1	108	57	911	-	4
บาร์เรน	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-
ฮ่องกง	-	-	-	-	-	-	-	4	70	-	-	-
อินโดนีเซีย	70	514	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ฝรั่งเศส	-	-	-	3	1	179	-	-	-	-	-	-
ไต้หวัน	-	-	10	92	-	-	268	4,743	284	6,545	17	776
ลาว	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-
รวม	208	1,627	11	110	1	192	269	4,854	395	8,331	17	780

ที่มา : พ.ศ. 2522-2523 จากกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

พ.ศ. 2524 ม.ค.-มิ.ย. - จากกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

การส่งออก

ประเทศไทยเริ่มส่งกระเทียมออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ.2505 เป็นต้นมาโดยมีการส่งไปจำหน่ายในประเทศสาธารณรัฐกัมพูชาและประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่หลังจากที่ประเทศลาว กัมพูชา และเวียดนามเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นสังคมนิยม ตลาดส่งออกของกระเทียมในปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นสิงคโปร์ ฮองกง มาเลเซีย โดยมีสิงคโปร์ เป็นลูกค้าประจำ ส่วนประเทศอื่น ๆ บางประเทศซื้อบ้างเป็นบางปี ตลาดส่งออกจึงแคบ ปริมาณการส่งออกก็น้อยมาก ในปี 2524 ส่งออกเพียง 1,345 กิโลกรัม สำหรับปี 2525 ตั้งแต่ต้นปีจนถึงเดือนสิงหาคม ส่งออกเพียง 1,120 กิโลกรัมเท่านั้น (ตารางที่ 4-19) ทั้งนี้เพราะคุณภาพกระเทียมของไทยไม่ตรงกับความต้องการของต่างประเทศและราคายังสูงกว่าประเทศผู้ส่งออกรายสำคัญคือ สาธารณรัฐประชาชนจีน

ราคาส่งออกของกระเทียมเมื่อเปรียบเทียบกับราคาภายในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ กล่าวได้ว่าอยู่ในระดับต่ำและต่ำกว่าราคานำเข้า ทั้งนี้เนื่องจาก

1. การส่งออกส่วนใหญ่ ส่งออกในระยะที่ราคาภายในประเทศเคลื่อนไหวอยู่ในระดับต่ำ คือ ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงมิถุนายน และ
2. ปริมาณการส่งออกของสินค้าออกแต่ละรายมีจำนวนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณสินค้าออกชนิดอื่น ๆ จึงทำให้ขาดอำนาจในการต่อรองราคา

ราคาส่งออกของกระเทียมปี 2520 เคลื่อนไหวอยู่ในระดับสูงคือ 11.93 บาท ต่อกิโลกรัม¹ (ตารางที่ 4-22) ต่อมาปี 2523 ราคาลดลงเป็น 10.02 บาท ต่อกิโลกรัม¹ เมื่อพิจารณาปริมาณการส่งออกกระเทียมตั้งแต่ปี 2514-2525 จะพบว่าในปี 2517 เป็นปีที่มีการส่งออกกระเทียมมากที่สุด คือ 827 ตัน คิดเป็นมูลค่า 4,413 ล้านบาท และลดลงเหลือเพียง 10.95 ตัน ในปี 2523 และในปี 2524, 2525 ปริมาณการส่งออกก็ลดลงอีกเช่นกัน ถ้าหากแนวโน้มเป็นเช่นนี้ 2-3 ปีข้างหน้าจะไม่มีกระเทียมส่งออกเลย

¹ ราคาส่งออกปี 2520, ปี 2523 คำนวณจาก

มูลค่าการส่งออก

ปริมาณการส่งออก

ถ้าจะเปรียบเทียบการนำเข้ากับการส่งออกในช่วงที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี 2514 จะเห็นว่า ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าสูงกว่าการส่งออกทุกปี และในปี 2520 เป็นปีที่มีการนำเข้ามากที่สุด คือ 4,418 ตัน คิดเป็นมูลค่า 37,669 ล้านบาท หลังจากนั้นปริมาณการนำเข้าก็เริ่มมีแนวโน้ม ลดลงจนถึงปัจจุบัน (ตารางที่ 4-22)

สรุปสถานการณ์ตลาดของกระเทียม ตั้งแต่ต้นปี 2525 ตลอดจนถึงปัจจุบันจะสังเกตได้ว่า มีกระแสดูข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวันหลายฉบับออกมาในทำนองเดียวกันคือ กระเทียมราคาแพง ประชาชนผู้บริโภคได้รับความเดือดร้อนมากพอสมควรจากการที่ราคากระเทียมภายในประเทศ มีแนวโน้มสูงขึ้นตลอดมาเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน ๆ กล่าวคือ ราคาเฉลี่ยกระเทียมแห้งขายส่ง ในตลาดกรุงเทพฯ ในปี 2526 เฉลี่ยกิโลกรัมละ 43.04 บาท สูงกว่าในปี 2525 ปี 2524 และ ปี 2523 ซึ่งเท่ากับกิโลกรัมละ 35.63 บาท 15.48 บาท และ 11.46 บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 4-7) สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผลผลิตกระเทียมในฤดูกาลเพาะปลูก 2524/25 (พฤศจิกายน-มีนาคม) มีปริมาณลดลงมาก อันเป็นผลเนื่องมาจากในปี 2523/24 ราคากระเทียมแห้ง ที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับราคาปีเพาะปลูกก่อน ๆ แต่ในขณะเดียวกันความต้องการใช้บริโภคในประเทศยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามปกติเหมือนพืชอื่น ๆ จึงก่อให้เกิดภาวะการขาดแคลนกระเทียมในตลาด ฉะนั้นราคากระเทียมของปี 2525 จึงสูงขึ้นมากอย่างผิดปกติดังกล่าว นอกจากนี้ปัจจัยอื่น ๆ ยังช่วยหนุนให้กระเทียมราคาแพงขึ้น เช่น การเก็งกำไรทางการค้าของพ่อค้าคนกลางในตลาดกรุงเทพฯ และนโยบายการค้าที่ควบคุมการนำเข้ากระเทียมของรัฐ ทั้งนี้ เนื่องจากโดยปกติพ่อค้าคนกลางมักจะคาดคะเนภาวะการผลิตและความต้องการใช้ได้เป็นอย่างดี ดังนั้น เมื่อมีกระแสดูข่าวภาวะการผลิตกระเทียมในปีนี้จะลดลงจากระดับการผลิตของปีก่อน พ่อค้าคนกลางก็จะออกไปกว้านซื้อกระเทียมไว้ในครอบครองโดยเร็วเพื่อรอช่วงเวลาที่ว่าราคากระเทียมจะสูงขึ้นและประกอบกับราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ เคลื่อนไหวสูงขึ้นอย่างรวดเร็วเนื่องจากการห้ามนำเข้าของรัฐและเนื่องจากกระเทียมแห้งส่วนใหญ่ตกอยู่ในความครอบครองของพ่อค้า พ่อค้าจึงสามารถควบคุมปริมาณการส่งเข้าตลาดได้โดยจะนำกระเทียมออกจำหน่ายต่อเมื่อมีผู้เสนอซื้อในราคาสูงกว่าราคาในท้องตลาดเท่านั้น เหตุการณ์ดังนี้สามารถเห็นได้ชัดเจนจากการเปรียบเทียบราคากระเทียมแห้งขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ ในช่วงต้นเดือนกันยายน ปี 2525 กับเดือนตุลาคม ปี 2525 ราคากระเทียมเพิ่มจากกิโลกรัมละ 40.50 บาท เป็น 51.50 บาท (ตารางที่ 4-7) เพิ่มขึ้นถึง

กิโลกรัมละ 11 บาทต่อเดือน ซึ่งก่อนที่จะมีมาตรการห้ามนำเข้าอัตราเพิ่มขึ้นของราคากระเทียม
แห่งนี้จะเป็นไปในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปและเพิ่มสูงสุดอย่างมากเพียงกิโลกรัมละ 3-4 บาทต่อเดือน
เท่านั้น

การที่กระเทียมราคาแพงในปี 2525 จะเป็นสิ่งจูงใจให้เกษตรกรหันมาปลูกกระเทียม
ในฤดูเพาะปลูก 2525/26 ซึ่งอาจจะส่งผลให้เกิดปัญหากระเทียมล้นตลาดและราคาตกต่ำ อันเป็น
การสร้างความเสี่ยงต่อเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมในอนาคต ฉะนั้น นโยบายในการแก้ปัญหา
เรื่องอัตราการผลิตไม่แน่นอน จึงควรกำหนดเขตเศรษฐกิจควบคุมพื้นที่เพาะปลูก
กระเทียมทางภาคเหนือตอนบน โดยให้ผู้ปลูกกระเทียมมาจดทะเบียนกับทางราชการ เพื่อจะได้ทราบ
ปริมาณการผลิตและหาช่องทางการจำหน่ายต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย